

ДИНАМІКА

ВІСНИК ПРОГРАМИ «U-LEAD З ЄВРОПОЮ»
ВИПУСК №8, ГРУДЕНЬ 2018 - СІЧЕНЬ 2019

Виступ Петра Порошенка на щорічному Форумі об'єднаних громад.
Фото: Архів U-LEAD

ЗМІСТ

Спеціальна стаття:
She-LEADS – Запуск нової жіночої
лідерської програми

Інтерв'ю:
Катерина Левченко, Урядова
уповноважена з питань гендерної
політики

Динаміка децентралізації

Історія успіху:
«Забезпечення кращого рівня
охорони здоров'я в сільських
громадах»

Голоси «U-LEAD з Європою»

ВИХІДНІ ДАНІ

Відповідальні за публікацію:

Програма «U-LEAD з Європою»
Бастіан Файгель,
Камеран Худур

Редактори:

Олена Молодцова
Роланд Хакенберг

Написання та розповсюдження:

Відділ моніторингу, висвітлення та
управління знаннями U-LEAD

ФОРУМ ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД – ЄВРОПА ПРОДОВЖУЄ ПІДТРИМКУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В Україні 7 грудня відзначається День місцевого самоврядування. Цей день є нагадуванням про прогрес, досягнутий країною на шляху її демократичної реформи. Протягом останніх трьох років щорічний Форум об'єднаних громад передував святкуванню, збираючи ключових гравців української реформи децентралізації в Києві, щоб оцінити її досягнення.

На форумі 5 грудня 2018 року представники місцевих органів влади обговорили поточний стан реформи, її майбутнє бачення і те, як країна може досягти повного об'єднання за два наступні роки. Відкриваючи захід, Президент України Петро Порошенко зазначив: «Є ще багато «білих плям». Потрібно продовжувати максимально стимулювати подальше об'єднання». У 2019 році мають бути сформовані всі перспективні плани областей з повним покриттям ОТГ всієї території України. Як зазначив Президент, «2020 року місцеві вибори мають відбутись вже за умови покриття всієї території України об'єднаними територіальними громадами».

Прем'єр-міністр Володимир Гройсман додав, що «реформа потребує нового етапу». Він пояснив, як успіхи допомагають досягати нових результатів. «Ми пройшли 5 років реформи успішно, і наступні роки мають стати ривком розвитку регіональної економіки і покращення життя людей». Дорожня карта наступного етапу децентралізації була схвалена Кабміном 23 січня 2019 року.

Голова Представництва ЄС в Україні посол Хюг Мінгареллі згадав про переваги, які вже відчули місцеві жителі. «Процес децентралізації вже позитивно вплинув на умови життя українських громадян», – сказав він. Щодо підтримки, наданої Програмою «U-LEAD з Європою», пан Мінгареллі зазначив: «Зважаючи на успіх реформи децентралізації, ЄС вирішив продовжити діяльність Програми «U-LEAD з Європою» і після 2019 року».

Спеціальний посланник Уряду Німеччини з питань українських реформ у галузях урядування та децентралізації Георг Мільбрадт похвалив регіональних учасників форуму: «Успіх децентралізації став можливим завдяки лідерам місцевого самоврядування». Повертаючись до завдань на 2019 та 2020 роки, він порадив наступне: «Як показав досвід Німеччини, неможливо об'єднати добровільно всю територію держави». Термін добровільного об'єднання громад має бути обмежений у законодавстві. Однак, додав пан Мільбрадт, «немає потреби застосувати батіг, треба лише показати його. І цього має бути цілком достатньо, щоб громади об'єдналися самі».

СУСАННА ДЕЛЛАНС

КЕРІВНИК НАПРЯМУ ПОКРАЩЕННЯ
ЯКОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ
ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ПРОГРАМИ U-LEAD

ЗНАННЯ, ДОСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Створення належних Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) вимагає комплексних знань у різних сферах.

Наша команда отримала значний досвід під час польових робіт з громадами по всій Україні. Ми задокументували та концептуалізували ці знання у семи посібниках, які дають відповідь на запитання не тільки про те, як інтегрувати максимальну кількість послуг, але й як зробити ЦНАП більш енергоефективним і вільним від усіх видів дискримінації.

Ми дуже прискіпливі щодо збереження, передачі та обміну кращими практиками з питань належного функціонування та модернізації ЦНАП. Саме тому ми постійно оновлюємо всі посібники і робимо їх доступними для всіх.

Наші посібники надають вичерпні рекомендації щодо інституційних та фізичних аспектів створення ЦНАП, навчання персоналу ЦНАП, підвищення обізнаності та залучення громадян під час створення та відкриття ЦНАП, екологічних та гендерних рекомендацій для роботи ЦНАП.

Гендерний посібник було презентовано у грудні 2018 року, і зараз він доступний на нашому сайті для всіх.

Ми прагнемо забезпечити, щоб люди будь-якої статі отримували якісні адміністративні послуги в ЦНАП, де немає дискримінації та домагань.

Гендерна нерівність є реальною. Зі 112 громад, що беруть участь у першому раунді Фази Впровадження, тільки 16 очолюють жінки. При цьому жінки – абсолютна більшість персоналу в ЦНАП.

Ми впевнені, що гендерна інтеграція значно покращить благополуччя жителів кожної громади і сприятиме зростанню та розвитку на місцевому рівні.

Тож, фокусом цього випуску «Динаміки» ми зробили питання гендерної рівності і люб'язно запрошуємо вас подивитися на процес децентралізації з цього ракурсу.

U-LEAD У СВІТЛІ ПОДІЙ

КИЇВ

ОБРАНО ВИКОНАВЦЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НАЛЕЖНИХ ЦНАП

Шведське агентство міжнародного співробітництва та розвитку (Sida) обрало компанію NIRAS виконавцем Фази Впровадження наряду з покращення якості надання адмінпослуг для населення Програми «U-LEAD з Європою». NIRAS Sweden AB буде працювати з громадами над створенням та модернізацією до 600 належних ЦНАП відповідно до Технічних завдань, розроблених експертами Програми.

КИЇВ

ОБГОВОРЕННЯ ПРОБЛЕМ ТА ПОТРЕБ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Дводенний круглий стіл з проблем законодавства у сфері надання адміністративних послуг був проведений відділом політик наряду з покращення якості надання адмінпослуг для населення Програми «U-LEAD з Європою». Представники Уряду, Комітету Верховної Ради, обласних адміністрацій, галузевих Асоціацій, міжнародних проектів, а також керівники громад та ЦНАП обговорили проблеми та перспективи в сфері надання адміністративних послуг, суті ЦНАП як сервісної інституції, роль і функції адміністратора та базовий список послуг ЦНАП.

КИЇВ

ЗАВЕРШИЛИСЯ ІНФОСЕСІЇ ЩОДО УЧАСТІ У ТРЕТЬОМУ РАУНДІ ФАЗИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Більше 700 керівників ОТГ та ЦНАП, представників ОДА та інших органів місцевого самоврядування взяли участь у інформаційних сесіях та дізналися про можливості участі у Програмі. Інфосесії відбулися за підтримки Обласних державних адміністрацій та Центрів розвитку місцевого самоврядування.

КИЇВ

ЗАСІДАННЯ КЕРІВНОГО КОМІТЕТУ U-LEAD

«U-LEAD з Європою» є найбільш систематизованою програмою, що працює із реформою децентралізації», - заявив Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України Геннадій Зубко на п'ятому засіданні Керівного комітету Програми «U-LEAD з Європою» у Домі децентралізації 14 грудня 2018 року. Основна увага на засіданні комітету була зосереджена на досягненні Програми з квітня 2018 року. На думку пана Зубка, «Програма покаже чудові результати». Штефан Шльойнінг, керівник програм співробітництва Представництва Європейського Союзу в Україні, зазначив, що для донорів та урядових партнерів децентралізація є основною реформою в Україні. «Спільна робота Мінрегіону та міжнародного співтовариства приносить результати, – сказав він. – Тепер важливо рухатися вперед із дуже активною участю уряду, а також відповідальністю з обох сторін». Учасники зустрічі розглянули майбутню дорожню карту до кінця 2019 року і надалі. Геннадій Зубко підкреслив, що «2019-й рік стане ключовим для створення перспективних планів ОТГ та обласних рад з метою забезпечення 100% охоплення усієї країни».

ДНІПРО

ЗРАДВЕЧІР У ДНІПРІ

Що робити, коли вашу продукцію «захоплює» виробничий цех? Філософські питання потребують хороших відповідей, і Анастасія Меркотан, співзасновниця українського бренду одягу Trem-rel поділилася запитаннями, відповідями та новими ідеями, як вправитися з невдачами у бізнесі та особистому житті. Під час заходу «Зрадвечір – тернистий шлях до об'єднання», що проходив в арт-центрі «Квартира» у м. Дніпрі 13 грудня 2018 року, вона була однією з багатьох охочих відкрито, з пристрасстю та гумором говорити про невдачі і про те, як зрештою досягти успіху. Для Андрія Пінчука, сільського старости Новоолександрівської ОТГ, «найстрашнішим було те, що дорослі припинили мріяти у громаді». Однак рішення було перед очима. Завітавши до кожної домівки, староста поспілкувався із жителями громади та переконав їх бути готовими змінитися, щоб отримати бажані зміни.

КИЇВ

ПРОЕКТ EGOV4UKRAINE НАДАВ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ІТ-СИСТЕМ

Експерти проекту EGOV4UKRAINE, що фінансується Європейським Союзом, Державне агентство з питань електронного урядування та Національне агентство України з питань державної служби виконали перевірку державних інформаційних систем, за результатами якої були розроблені 14 рекомендацій щодо створення, модернізації та розвитку ІТ-систем та інфраструктури. Аудит тривав до жовтня 2018 р. та охопив 573 ІТ-системи 66 державних організацій та 24 обласних адміністрацій.

«Проведений огляд інформаційних систем створив гарну основу для підготовки процесу інтеграції державних баз даних за допомогою системи «Трембіта», – зазначила Марі Педак, керівник команди EGOV4UKRAINE.

Більш детальні рекомендації можна знайти тут. У майбутньому опитування стане щорічним і включатиме всі державні інформаційні системи.

SHE-LEADS – ЗАПУСК НОВОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІДЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ

Фото: Архів U-LEAD

Попри те, що жінки становлять більше половини населення України, останні статистичні дані свідчать, що вони обіймають лише 15% керівних посад у місцевому самоврядуванні. Тож настав час для жінок-лідерок з об'єднаних громад і Центрів розвитку місцевого самоврядування зібратися разом і змінити ситуацію. Створена 12 грудня 2018 року нова мережа жіночого лідерства у місцевому самоврядуванні She-LEADS («Вона лідирує») надає жінкам можливість висловити свою думку та бути почутими. За підтримки «U-LEAD з Європою», мережа сприяє зміцненню ґендерного паритету та сприяє досягненню цілей сталого розвитку ООН (ЦСР) щодо ґендерної рівності. Об'єднавшись у мережу, жінки-лідерки можуть обмінюватися досвідом і допомагати встановлювати та зміцнювати свої позиції в місцевому самоврядуванні.

Реформа децентралізації обіцяє краще реагування на потреби всіх громадян. «Для того, щоб виконати цю обіцянку, частиною процесу має стати збільшення кількості жінок на керівних посадах», – зазначила керівниця групи секторальних реформ Програми

«U-LEAD з Європою» Аня Фішер. Мережа жіночого лідерства допоможе збільшити прояв внеску жінок, надасть їм можливість взяти на себе відповідальність за лідерство у своїх громадах і подолати соціальні та ґендерні стереотипи у своїх громадах.

Роль, яку відіграватиме Програма «U-LEAD з Європою», полягає в ініціюванні, створенні та підтримці в управлінні масштабною діяльністю цієї мережі. Заходи включатимуть засідання робочих груп для жінок із різних тем з метою обміну досвідом подолання бар'єрів чи труднощів у своїй роботі за допомогою спільних передових практик. Робота на місцях буде основою діяльності мережі, проте щорічно планується проведення двох форумів високого рівня для впровадження змін у політиці. Заплановані також семінари для поширення лідерських навичок серед жінок, а також навчальні заходи із розвитку комунікативних навичок.

Серед запланованих результатів – заохочення та оптимізація ґендерної рівності в місцевому самоврядуванні, досягнення більшого представництва жінок у політиці та її розробці, а також створення майбутніх наставницьких програм обміну між досвідченими та молодими лідерками.

Фото: Архів U-LEAD

ІНТЕРВ'Ю U-LEAD

ІНТЕГРУВАННЯ ҐЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В РОБОТУ ДЕРЖАВНИХ СЕРВІСНИХ ІНСТИТУЦІЙ

КАТЕРИНА ЛЕВЧЕНКО
УРЯДОВА УПОВНОВАЖЕНА З ПИТАНЬ ҐЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

Q: Як змінилася ситуація з ґендерною рівністю в Україні за останні п'ять років?

Деякі роки тому ми дуже хотіли, щоб політика ґендерної інтеграції була не просто додатком до того, що роблять державні структури, а щоб вона пронизувала всі державні процеси. Сьогодні можна констатувати, що ґендерна інтеграція стала активним живим процесом, який розвивається та дає можливість посилювати забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків в усіх сферах життя.

Після того, як відповідальність за координацію ґендерної політики була покладена на Віце-прем'єр-міністра з питань європейської інтеграції, зросла інституційна підтримка у цій сфері.

Q: Які Урядові документи наразі ключові саме для органів місцевого самоврядування в аспекті впровадження ґендерної рівності?

В 2018 році Уряд розробив та прийняв низку документів, які можна вважати дороговказом для всіх галузей, міністерств, регіонів України. З практичних кроків, найбільш важливі речі – це впровадження ґендерно орієнтованого бюджетування, формування планів та програм ґендерної інтеграції на рівні кожної структури, державного органу влади, органів місцевого самоврядування.

Якщо влітку лише 53 центральних органи виконавчої влади мали уповноважених осіб з ґендерних питань, то в листопаді вже всі ЦОБВ мають таких координаторів. Вони визначені також в кожній ОДА. Важливо, щоб функційні обов'язки цих координаторів були максимально чітко прописані у виконавчих інструкціях, положеннях та ін.

Q: Як, на Вашу думку, посібник «Інтегрування ґендерного підходу в роботу ЦНАП» може допомогти у впровадженні ґендерної рівності в громаді?

Посібник по суті є збіркою конкретних практичних рекомендацій, які можна апробувати та реалізувати в громадах. Поради та рекомендації у посібнику викладені зрозумілою простою мовою, детально описані результати та можливі ризики. Брак доступної практичної інформації – одне з найслабших місць у впровадженні політики ґендерної рівності на місцях. Важливо, що посібник доступний для всіх бажаючих на сайті, і всі громади-учасниці Фази Впровадження дізнаються про нього та зможуть пройти необхідне навчання з теми забезпечення ґендерної рівності.

ДИНАМІКА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

НА ПЕРШОМУ МІСЦІ – ХМЕЛЬНИЧЧИНА. СТАБІЛЬНІСТЮ ВИРІЗНЯЄТЬСЯ ЗАКАРПАТТЯ: ДАНІ МОНІТОРИНГУ

За результатами 2018 року Хмельниччина випередила Житомирщину і зайняла перше місце у рейтингу областей щодо формування об'єднаних громад. Про це свідчать дані Моніторингу процесу децентралізації та реформування місцевого самоврядування (ЗАВАНТАЖИТИ), підготовленого Мінрегіоном станом на 10 січня 2019 року. Житомирська, Чернігівська, Запорізька, Волинська, Тернопільська також серед лідерів рейтингу – 2-6-те місця відповідно.

З'ЯВИВСЯ ПЛАН ЗАХОДІВ НА ВИКОНАННЯ УКАЗУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ «ПРО ДОДАТКОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕФОРМИ ІЗ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ»

Уряд схвалив План організації виконання Указу Президента України від 6 грудня 2018 року №412 «Про додаткові заходи щодо забезпечення реформи із децентралізації влади».

Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України доручено за участі інших центральних органів виконавчої влади та всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування забезпечити внесення Урядом на розгляд Верховної Ради України законопроекту щодо удосконалення законодавства про місцеві вибори у зв'язку з утворенням об'єднаних територіальних громад.

Мінрегіон та Мінфін протягом 2019 року мають вживати заходи з надання державної підтримки для завершення до 2020 року формування спроможних об'єднаних територіальних громад про всі території країни. Мінрегіону, іншим центральним органам виконавчої влади та облдержадміністраціям доручено посилювати спроможність ОТГ та розвиток сільських територій шляхом надання фінансової підтримки органам місцевого самоврядування для впровадження реформ у сфері освіти.

З ПОЧАТКУ РОКУ ГРОМАДИ МАЮТЬ БІЛЬШЕ ПОВНОВАЖЕНЬ В ЗЕМЕЛЬНИХ ПИТАННЯХ

1 січня 2019 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні». Закон, на думку експертів Асоціації міст України, створює ефективний механізм використання земель сільськогосподарського призначення з метою запобігання рейдерству та стимулювання зрошення, а також вирішення проблеми використання земель колективної власності.

SUCCESS STORY

Коли лікарі знають пацієнтів особисто, це має позитивний вплив.
Фото: Архів U-LEAD

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЩОГО РІВНЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СІЛЬСЬКИХ ГРОМАДАХ

У таких сільських населених пунктах, як Гніздичів, медичні послуги часто поступаються якістю більшим містам. У закладах не вистачає обладнання, медичний персонал потребує можливостей підвищити кваліфікацію, існує дефіцит основних ліків для надання першої допомоги тощо. Для того, щоб здати звичайні аналізи та отримати консультацію лікаря з проблем, які можна легко лікувати в місцевому медичному закладі, жителі сіл переважно їдуть в найближчі міста.

Коли місцеві послуги не використовуються, відбувається неефективне витрачання бюджетних коштів на забезпечення працівників, що надають такі послуги. Маючи високі витрати на охорону здоров'я при низькій якості послуг, Гніздичівська громада шукала шляхи поліпшення ситуації. Медичні фахівці та працівники адміністрації громади розглянули варіанти підтримки, яку могли надати Програма «U-LEAD з Європою» та Львівський ЦРМС. Курс з «Управління закладами первинної медичної допомоги в рамках реформування системи охорони здоров'я» надав медичним спеціалістам краще уявлення про практичні можливості та інструменти покращення послуг, серед яких, наприклад, розвиток компетенцій з управління центром первинної медико-санітарної допомоги, реорганізація діяльності центру і краще управління практикою сімейного лікаря. Гніздичівська ОТГ прийняла надану інформацію до відома та перетворила свій медичний заклад на комунальне неприбуткове підприємство «Гніздичівська амбулаторія загальної практики сімейної медицини», мета якого – надання первинної медичної допомоги місцевому населенню та підвищення її якості.

Як пояснює директорка підприємства Дар'я Паньків, «ці зміни приносять хороші результати». Зараз заклад включає амбулаторію, де працюють три сімейні лікарі, два стоматологи, гінеколог, ефізіотерапевтичний кабінет та лабораторія. Громада також придбала найсучасніше медичне обладнання. «Із поліпшенням фінансування ми можемо придбати обладнання для центру і підвищити якість медичних послуг для громадян», - додає вона. Гніздичівська амбулаторія є одним із перших підприємств ОТГ у Львівській області, що підписали угоду з Національною службою здоров'я. Зараз клініка отримує гроші, коли пацієнти та лікарі підписують декларацію про лікування. Цей крок не тільки допомагає залучити необхідні кошти, але й зміцнює довіру. «Коли лікарі обслуговують пацієнтів і знають їх особисто, це позитивно впливає на якість медичної консультації», - каже Дар'я Паньків.

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У РОБОТІ ЦНАП

ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ГРОМАДИ ВІД ГЕНДЕРНО-ОРІЄНТОВАНОГО ЦНАП

Глибше розуміння проблем і потреб жінок і чоловіків, які проживають в громаді

Можливість стати центром збору гендерно-чутливої статистики

Збалансоване представництво жінок і чоловіків у роботі ЦНАП

Високоєфективний ЦНАП, що надає адресні та справедливі послуги для всіх

6 КРОКІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У РОБОТІ ЦНАП

- 1 ПІДВИЩУВАТИ ОБІЗНАНІСТЬ З ГЕНДЕРНИХ ПИТАНЬ ЧЕРЕЗ ТРЕНІНГИ**
- 2 ЗБИРАТИ ДЕТАЛІЗОВАНІ ДАНІ З РОЗПОДІЛОМ ЗА СТАТТЮ**
- 3 ЗАЛУЧАТИ НА РІВНІ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ ДО УСІХ ЕТАПІВ ПЛАНУВАННЯ І РОБОТИ ЦНАП**
- 4 ВПРОВАДЖУВАТИ ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ОРГАНІЗАЦІЮ РОБОЧОГО ПРОСТОРУ УСТАНОВИ**
- 5 СТВОРИТИ УМОВИ ДЛЯ ГЕНДЕРНОГО БАЛАНСУ НА ВСІХ РІВНЯХ**
- 6 БУДУВАТИ ГЕНДЕРНО-ЧУТЛИВІ КОМУНІКАЦІЇ**

ГОЛОСИ U-LEAD

З децентралізацією зростає увага до конкретної особистості, її потреб та особливостей. Сьогодні виникає суспільний запит на формування ґендерно-чутливих послуг, які пропонуються ЦНАП як ланкою, найбільш наближеною до людей.

Геннадій Зубко
Віце-прем'єр-міністр, Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України

Критерій ґендерної рівності – доступність та рівні можливості для всіх мешканців громади. Важливо, що це питання також зацентоване у посібнику U-LEAD.

Тарас Токарський
заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України з питань європейської інтеграції

Ми знаємо та чуємо кожного разу, коли подорожуємо до регіонів, що для мільйонів українців процес децентралізації вже позитивно вплинув на умови їхнього життя. Отже, ще раз дякую за те, що було зроблено впродовж останніх чотирьох років. Визнаючи ці дуже важливі зусилля, ми прийняли рішення продовжити діяльність нашої Програми «U-LEAD з Європою», щоб забезпечити нашу підтримку децентралізації також після 2019 року.

Хюг Мінгареллі
Посол, Голова Представництва ЄС в Україні

Ця публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції. Зміст цієї публікації є винятковою відповідальністю її авторів та не може жодним чином розглядатися як такий, що відображає позицію Європейського Союзу чи його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції.

© U-LEAD with Europe, 2018

Сайти: u-lead.org.ua, decentralisation.gov.ua
Facebook: facebook.com/ULEADwithEurope
Адреса: Дім децентралізації, Україна, 01001,
м.Київ, вул. Велика Житомирська, 20
(4 поверх)

Телефон: (+380 44) 581 27 99
Email: pr@u-lead.org.ua

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОЄКТ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ